

Є.А. Коломієць – студент II курсу юридичного факультету Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ;
науковий керівник – канд. філос. наук, доц. кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ **Т.Г. Геращенко**

ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ

У Конституції України досить широко представлені права і свободи людини і громадянина. Вона практично вмістила усі права і свободи, визначені Загальною декларацією прав людини 1948 р. Але незважаючи на відповідність проголошених прав людини міжнародним стандартам, найважливішим є визначення механізму реалізації даних прав і свобод, закріплення дійсних гарантій їх захисту. На жаль, на сьогодні відсутнє теоретичне обґрунтування того, яким має бути конституційно-правовий механізм захисту людиною своїх прав.

Однією з передумов розвитку системи гарантій прав і свобод людини є реалізація її політичних прав. Політичні права і свободи – це права, які належать людині як члену політичного співтовариства, коли він виступає насамперед як громадянин держави. Ці права і свободи пов'язані з участю у суспільному житті, в управлінні державою.

В Україні політичні права належать переважно громадянам, але деякими з них можуть користуватися також іноземці та особи без громадянства [1]. Закріплені в Конституції України політичні права і свободи відповідають загальноновизнаним міжнародним нормам, які передбачені у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права 1966 р. і Європейській конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р. та інших міжнародно-правових актах.

Одним з наочних прикладів порушення політичних прав можна вважати процедуру обговорення основних напрямів конституційно-правової реформи в Україні. Тоді лунали пропозиції змінити форму правління в державі з президентсько-парламентської не просто на парламентсько-президентську (як це зазначено в Законі України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 р.), а на парламентську, за якої Президента країни обирали б не громадяни прямим волевиявленням, а народні депутати України. Якщо б такий варіант реформи був реалізований, громадяни України були б позбавлені одного з найважливіших важелів участі в управлінні державою – права обирати главу своєї держави.

За роки незалежності в Україні склалася практика, згідно з якою до кожних виборів приймається новий виборчий закон. Це пояснюється динамічністю виборчого законодавства, постійними змінами в державно-політичному житті країни, яка ще перебуває на шляху формування задекларованої демократичної соціальної правової держави. Однак, безперечно, нестабільність у створенні й реалізації виборчого законодавства послаблює імперативний характер його приписів. На практиці ця висока мета, на жаль, часто підміняється суб'єктивними міркуваннями політичних сил, що переважають. За словами французького

конституціоналіста Ф. Люшера, “брати участь у діяльності політичних партій – означає здійснювати свої політичні права, оскільки партії сприяють волевиявленню народу під час виборів” [2, с. 353].

Ми вважаємо, що вибори є одним з небагатьох доступних методів досягнення колективного вибору, який базується на індивідуальних рішеннях. При голосуванні вибір між партіями поєднує індивідуальні уподобання виборців щодо політичного лідерства, перетворюючи громадську думку на певні політичні рішення. Інші форми громадянської участі можуть істотно впливати, але вони позбавлені цієї представницької якості. В демократичній державі депутат має усвідомлювати, що перемога на виборах – це не тільки “право на владу”, а й відповідальність і підзвітність. Проте в Україні депутати, які обрані за партійними списками, взагалі не мають прямого зв’язку з виборцями. У цьому випадку йдеться лише про моральний зв’язок представників з громадянами, які їх обрали. В Україні не існує жодного правового механізму впливу виборців на діяльність своїх обранців, окрім, можливо, мітингів та демонстрацій.

Діяльність політичних партій в Україні під час виборів має бути спрямована й на підвищення рівня політичної активності виборців, послаблення явища їхнього ухиляння від участі у виборах. Абсентеїзм як в Україні, так і в інших державах пояснюється аполітичністю громадян, їх пасивністю, виявленням недовіри до всіх кандидатів і до влади загалом. Ухиляння від виборів – це прояв соціально-політичної апатії, байдужого ставлення людей до здійснення своїх політичних прав [3].

Основними причинами цього явища є: низький рівень політичної активності громадян; неприйняття конкретних рішень інститутів влади; недосконалість економічних реформ, суспільно-політичних заходів тощо.

Як висновок можна зробити, що Україна знаходиться лише на стадії впровадження політичних правових норм у дію. Держава знаходиться на шляху розвитку правових демократичних засад.

Література

1. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права людини і громадянина в Україні: К.: Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.
Люшер Ф. Конституционная защита прав и свобод личности. – М.: Прогресс-Универс, 1993. – 384 с.
Яворський В.Д. Принцип народовладдя і абсентеїзм // Проблеми законності. –Харків: Національна юридична академія України, 2002. – Вид. 52. – С. 66-69.